

Kloosterorde in de thuiszorg

OP ZOEK NAAR HET KATHARINA KASPER-GEVOEL

Uit onvrede over de verschraving van de zorg besloten de ‘Arme Dienstmaagden van Jezus Christus’ in Geleen hun oude roeping weer op te pakken. De kloosterorde organiseert nu zelf thuiszorg en dagopvang. ‘Menslievende zorg’ zoals Katharina Kasper, de stichteres van de congregatie, het ooit bedoelde. En dat hoeft niet altijd wat te kosten.

‘Wij beginnen weer helemaal opnieuw. Terug naar de oorsprong van de missie van onze stichteres Katharina Kasper. Met menslievende zorg, om de noden van kwetsbare ouderen en anderen op te vangen. Niet door onze dertien zusters, daarvoor zijn ze te oud, maar met thuiszorgmedewerkers en vrijwilligers die werken vanuit spiritualiteit. En die niet, zoals ik steeds om me heen heb gezien, iedere zorgminuut hoeven te verantwoorden.’ Zuster Hermana Brand (80), overste van de rooms-katholieke congregatie ‘Arme Dienstmaagden van Jezus Christus’ in Geleen, klinkt strijdbaar. Ze is initiatiefneemster

van de ‘Stichting Katharina Kasper’, een thuiszorgorganisatie die door het ministerie van VWS sinds 1 januari 2015 formeel is toegelaten op de Zuid-Limburgse zorgmarkt.

In het klooster van de ‘Arme Dienstmaagden’ in Geleen, naast de Augustinus-parochiekerk, wonen en leven nog dertien zusters, meest over de tachtig. De congregatie stamt uit 1851, in het Duitse dorpje Dernbach, opgericht door Katharina Kasper die zich het lot van de armen aantrok. Anderhalve eeuw geleden had de kloosterorde een voorziening voor ouderen- en ziekenzorg in het dorp Amstenrade. En tot in de jaren tachtig namen de zusters de gezins-

en verpleegzorg in de parochiewijken van Geleen voor hun rekening. Ook hielpen ze vluchtelingen uit oorlogsgebieden bij hun integratie in Limburg. In Duitsland telt de congregatie nog 600 zusters, maar in ons land zijn roepingen van nieuwe zusters passé.

Brandend houden

‘Om de geest van de congregatie brandende te houden, maar ook uit ongenoegen over de verslechtering van de zorg’, zegt Hermana Brand, besloot ze, samen met oud-huisarts Frans Wagenaar en voormalig ggz-medewerker Ivo Schletter, tot oprichting van de thuiszorg ‘Katharina Kasper’.

De Conferentie Nederlandse Religieuzen, de koepelorganisatie van congregaties, adviseerde over stichtingsvorm en statuten. 'De eerste reactie van de Conferentie was',

vertelt Brand: 'Iedereen in Nederland bouwt de thuiszorg af, en jij wilt opnieuw opbouwen!?! Dan gaan wij jou helpen!' Brand is nu tijdelijk voorzitter van de Raad

van Toezicht van de stichting, die de doelstelling voor "menslievende zorg" bewaakt. 'De verschraving van de zorg', zegt Brand, 'zag ik aan de manier waarop de thuiszorg

van Orbis met onze zusters in Geleen omringd. De tijdsdruk, het kloppen, steeds ander personeel over de vloer. Een medewerker voor de medicijnen, een ander voor de huishoudelijke zorg, een derde voor de wasbeurt of steunkousen. Soms werden zusters al om half zeven in bed gestopt, want dat paste beter in het drukke programma van de thuiszorg. Ik kan het de medewerkers niet kwalijk nemen dat er door bureaucratie van bovenaf te weinig zorgtijd is. Maar wij willen dicht bij de mensen komen, net als onze voorgangers bij de congregatie deden. Het gesprekje of de wandeling met de cliënten, het verlichten van eenzaamheid, is veel belangrijker dan het productievolume.

Geen druk

De klokgang in het Geleense klooster is inmiddels verleden tijd. De zusters bepalen weer grotendeels zelf hun dag- en avondindeling sinds ze bediend worden door de thuiszorgorganisatie die ze zelf hebben helpen oprichten. 'Het persoonlijke contact is weer terug', vertelt Desiree Arends, die als verpleegkundige via de Nationale Hulpvelden, de onlinemarktplaats voor vacatures in de zorg, de switch naar Katharina Kasper maakte. Ze draait nu met een min-max contract mee in de thuiszorg in het klooster en is daarnaast zzp'er. Voorheen werkte ze bij een thuiszorgorganisatie in Parkstad, maar ze zag haar contract wegens zwangerschap niet meer verlengd.

'Ik koos', zegt Arends, 'ooit voor de zorg omdat ik mensen wil verzorgen en behandelen zoals ik zelf later verzorgd wil worden. Mijn vorige werkgever tikte me op de vingers als ik één uur per maand over de geplande zorgtijd heen ging. Nu hoef ik niet meer op mijn horloge te kijken. Bij Katharina Kasper worden medewerkers als mens gezien. Met ons team van vier medewerkers bespreken we iedere zes weken de gang van zaken. En dan is het klaar.' Ook haar collega Claudia Bosch voelt zich bij Katharina Kasper als de spreekwoordelijk vis in het water.

'Bij mijn vorige werkgever, een grote thuiszorgorganisatie, deed ik gespecialiseerde thuisbegeleiding. Een droombaan, totdat de planners en de leiding steeds verder verwijderd raakten van de werkvloer. Het menselijke aspect schoot er bij in. Veel tijd was ik

'Wij willen dicht bij de mensen komen, net als onze voorgangers bij de congregatie deden'

kwijt aan protocollen en rapportages, waarvoor ik de zorg soms nog in eigen tijd deed.'

'Bij Katharina Kasper hebben we een groeps-app, waarmee het team onderling werktijden afstemt en de communicatie onderhoudt met stagiairs. Er is geen van negen-tot-vijfmentaliteit bij leiding en medewerkers. Het gaat om hart voor de zaak, om betrokkenheid en voldoening. Omdat Katharina Kasper geen overhead van managementlagen kent en wij de roosters flexibel maar effectief plannen, kan de zorg bij ons ook goedkoper dan bij grote organisaties.'

Dagopvang

Gemeenten in de Oostelijke en Westelijke Mijnstreek en de gemeentelijke samenwerking Maastricht/Heuvelland hebben Katharina Kasper inmiddels zelfs gecontracteerd voor zorg aan mensen met een lichamelijke en/of psychische beperking en voor ambulante kind- en jeugdzorg. Een opvallend initiatief is ook de dagopvang door Katharina Kasper in een voormalig Rabo-kantoor in Schinveld (gemeente Onderbanken). Daar loopt sinds najaar 2014 een huiskamerproject waar tot vijftig personen terecht kunnen.

Claudia Bosch, die de dagopvang ook coördineert: 'Er zijn activiteiten als koken, knutselen, geheugentraining, sport, winkelen, ondersteuning bij computergebruik en we hebben een maatschappelijk spreekuur in het kader van de Wmo. Vrijwilligers

begeleiden de ouderen naar huisarts of Alzheimer Café.'

Wanneer de dagopvang in verzorgingshuizen in de regio stopt, is de dagvoorziening hét vangnet waardoor ouderen niet tussen wal en schip vallen, verzekert Bosch.

'Er lopen ook mensen binnen zonder zorgindicatie. Dat is het sociale aspect van deze dagopvang. Mensen die eenzaam zijn, of die niet zelf kunnen koken. Voor een klein bedrag ben je lid van de dagopvang en mag je ook een warme maaltijd gebruiken.'

Over de toestroom van vrijwilligers, waaronder ook twee kloosterzusters, overigens geen klagen. 'In no time meldden zich vijftien tot twintig mensen', aldus Bosch. 'Dat ging als een lopend vuurtje, mede dankzij het netwerk van één enthousiaste meneer, een vrijwilliger van het allereerste uur. Dagelijks zijn naast een professionele kracht minimaal twee vrijwilligers op de dagopvang aanwezig.'

Groeien

Directeur Ivo Schletter zegt dat Katharina Kasper de tijd neemt om te groeien. 'Niet te snel dus, we willen niet verdrinken. Voor dit jaar denken we 30 à 40 medewerkers van niveau mbo-3 tot 5 nodig te hebben. In drie regio's in Zuid-Limburg draaien sinds 1 januari drie zelfsturende teams van elk twee verpleegkundigen de thuisbegeleiding. Zij zijn de pioniers, die mede de basis leggen voor uitbreiding. We streven naar circa 70 procent betaalde, ofwel geïndiceerde zorg. De resterende tijd en middelen gaan naar mensen zonder indicatiebriefje maar die wel aandacht vragen. Hen laten we niet in de kou laten staan. Als we op den duur kostendekkend kunnen werken, is dat voldoende. Door vroegsignalering en dagopvang verwachten we zelfs mensen nog een tijd uit zwaardere, betaalde zorg te kunnen houden.'

Hermana Brand: 'Ik voel snel aan of een solliciterende verpleegkundige qua spiritualiteit en saamhorigheidszin past in het concept van menslievende zorg. Dat iemand niet-kerkelijk is, doet er voor ons niet toe. We kunnen een nieuwe medewerker ook een excursie aanbieden bij onze zusters in Duitsland om daar het Katharina Kaspergevoel van de menslievende dienstbaarheid te ervaren.' ■